

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა #54

03.06.2019

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ახალი სამგორის მიმდებარედ, სასარგებლო წიაღისეულის (თიხა-თაბაშირის (გაჯი)) მოპოვება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „გინუს“; ქ. რუსთავი, შოთა რუსთაველის ქუჩა, კორპ.32;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: გარდაბნის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ახალი სამგორი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 04.04.19

ძირითადი საპროექტო მონაცემები

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „გინუს“ მიერ წარმოდგენილია გარდაბნის მუნიციპალიტეტში სოფ. ახალი სამგორის მიმდებარე ტერიტორიაზე, სასარგებლო წიაღისეულის, კერძოდ თიხა თაბაშირის (გაჯი) მოპოვების პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

პროექტი ითვალისწინებს სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებას 6 უბანზე, ჯამური ოდენობით 81 766 ტონა, რომელიც გადაიზიდება კომპანიის კუთვნილ გაჯის საწარმოში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „გინუს“ გარდაბნის მუნიციპალიტეტში სოფ. გამარჯვების ტერიტორიაზე გააჩნია გაჯის საწარმო, რომელზეც საქართველოს გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის შესაბამისად, 2015 წლის 22 დეკემბერს მიღებული აქვს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N72 და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა N000189. შპს „გინუს“ სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება დაგეგმილი აქვს აღნიშნული საწარმოს რესურსით მომარაგების მიზნით.

შპს „გინუს“ მიერ სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება გათვალისწინებულია გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. ახალი სამგორის მიმდებარედ არსებულ 6 უბანზე, რომლებიც სხვადასხვა ფიზიკური პირის საკუთრებაშია. საპროექტო ტერიტორიის საერთო ფართობი შეადგენს 204 415 კვ.მ.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ექვსივე უბანი დამუშავდება ღია კარიერული წესით, ერთ საფეხურად. მისი გახსნა განხორციელდება

ტრანშით. ტრანშის გაყვანა მოხდება მინაკუთვანის კონტურთან (სხვადასხვა მხარეს) და წარმოდგენილი იქნება როგორც საფეხურებზე მიყვანილი გზის გაგრძელება, გაფართოება. გადასახსნელი ფენა ექსკავაციის სირთულის მიხედვით მიეკუთვნება II ჯგუფს, შესაბამისად, ასეთი ქანები დამუშავდება წინასწარი გაფხვიერების გარეშე. გადასახსნელი ქანების დამუშავება მოხდება ბულდოზერით და ექსკავატორით. ლიცენზირებული ტერიტორიის დამუშავება მოხდება ეტაპობრივად.

კარიერის დამუშავების პროცესში გათვალისწინებულია ერთი ექსკავატორი, ერთი ბულდოზერი და საჭიროების მიხედვით, ორი ან სამი თვითმცლელის გამოყენება.

საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოეს საცხოვრებელ დასახლებამდე უახლოესი მანძილი შეადგენს 2,5-3 კმ-ს. საპროექტო ტერიტორიიდან, კერძოდ მეექვსე უბნიდან 90 მეტრში გადის მაგისტრალური გაზსადენი, ხოლო მეხუთე და მეექვსე უბნებიდან 480 მეტრში ბაქო-სუფსის მილსადენი. მდ. მტკვრიდან დაცილების მინიმალური მანძილი შეადგენს 2,3 კმ-ს, ხოლო ჯანდარის ტბიდან 4.4 კმ.

სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვასთან დაკავშირებით ინფორმაცია გამოქვეყნებული იყო სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე გარდაბნის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე. განხილვა ჩატარდა 2019 წლის 1 მაისს გარდაბნის მუნიციპალიტეტის, სოფელი ახალი სამგორის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. განხილვას ესწრებოდა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, სოფ. ახალი სამგორის ადმინისტრაცია, საქმიანობის განმახორციელებელი და საკონსულტაციო ორგანიზაციის წარმომადგენელი. სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით, დამსწრეთა მხრიდან გამოითქვა მოსაზრებები რეკულტივაციის აუცილებლობასთან დაკავშირებით, რაზეც საქმიანობის განმახორციელებელმა გასცა დასაბუთებული პასუხი და აღნიშნა რომ სამუშაოების დასრულების შემდეგ მოხდება სრული რეკულტივაცია და ნიადაგის მოხსნელი ფენა დაუბრუნდება ბუნებრივ/საწყის მდგომარეობას. ასევე საჯარო განხილვაზე გამოითქვა შენიშვნები ავტოტრანსპორტის გადაადგილების დროს ამტვერებასთან დაკავშირებით, რისი პრევენციისთვისაც საქმიანობის განმახორციელებლის მიერ გათვალისწინებულია ალტერნატიული გზის გამოყენება, რომელიც არ გაივლის სოფლის ტერიტორიაზე.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;

2. გზმ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;

3. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზმ-ს პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

- გზმ ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში (მათ შორის, კონსულტანტის მიერ);
- გზმ ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

4. გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- პროექტის აღწერა;
- საპროექტო საქმიანობის განხორციელების ტერიტორიის, ასევე სანაყაროებისა და ნაყოფიერი ფენის განთავსების GIS კოორდინატები და shp ფაილები;
- სანაყაროების მოწყობის პროექტი;
- მისასვლელი გზების shp ფაილები და დამხმარე ინფრასტრუქტურის/ნაგებობების (არსებობის შემთხვევაში) shp ფაილები და ფართობი.
- ექვსივე უბნიდან მოსახლეობასთან დაშორება კონკრეტული მანძილების მითითებით, ასევე ზედაპირული წყლების ობიექტიდან დაშორება;
- ტექნოლოგიური ალტერნატივები;
- სასარგებლო წიაღისეულის ტრანსპორტირებისთვის ალტერნატიული გზის მოწყობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- მცენარეული და ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- მოხსნილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დასაწყობების მოედნების აღწერა;
- მოხსნილი ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოცულობა;
- ფუჭი ქანების მოცულობა;
- კარიერის დამუშავების ეტაპზე გათვალისწინებული ტექნიკის განთავსების მოედნების შესახებ ინფორმაცია;
- საქმიანობის განხორციელების პროცესში გამოყენებული ტექნიკის ჩამონათვალი და რაოდენობა;
- როგორი თანმიმდევრობით (ვადების მითითებით) განხორციელდება დამხმარე ინფრასტრუქტურული ნაგებობების მოწყობა (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და მისასვლელი გზების მოწყობა;
- ინფორმაცია სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების შესახებ, ტერიტორიაზე არსებობს თუ არა წყლის სამარაგო რეზერვუარი;
- ინფორმაცია წყალმომარაგებისა და ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხის შესახებ. ტერიტორიაზე გათვალისწინებული საასენიზაციო ორმოს ტევადობა;

- საქმიანობის შედეგად მოსალოდნელი ნარჩენების შესახებ მონაცემები;
- საქმიანობის პროცესში დასაქმებული ადამიანების საერთო რაოდენობა მათ შორის დასაქმებულთა ადგილობრივების წილი

5. საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- საპროექტო უბნის გეოლოგიური აგებულება;
- რეგიონის ზოგად გეოლოგიური რუკა;
- რელიეფი (გეომორფოლოგია);
- მოპოვების დაწყებამდე ჩასატარებელი დეტალური საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევების სამუშაო პროგრამა (ჭაბურღილების რაოდენობა, ადგილმდებარეობა, ლაბორატორიული კვლევები გრუნტების ლაბორატორიული კვლევის შედეგები და ა.შ.);
- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებული დასკვნები და რეკომენდაციები;

5.1. ბიოლოგიური გარემო:

- საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება დაგეგმილ საპროექტო დერეფანში; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო არეალში გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილ ცხოველთა სახეობები; საკვლევი არეალი და სავლე კვლევის მეთოდები, სავლე კვლევის შედეგები;

6. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე. ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიში;
- ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის შედეგთა ანალიზი;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისა და ტრანსპორტირების ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება (მათ შორის წითელი ნუსხის) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და საშიში გეოდინამიკური პროცესები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე საქმიანობის განხორციელების ეტაპზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად;

- ნარჩენების მართვის საკითხები, მათ შორის ნარჩენების მართვის გეგმა, ნარჩენების წარმოქმნით და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების შესახებ ინფორმაცია და მათზე ზემოქმედების საკითხები;
- საქმიანობის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- შემარბილებელ ღონისძიებებში მიმდებარე ტერიტორიის გამწვანებასთან დაკავშირებული ღონისძიებების განხილვა;
- საქმიანობის ეტაპზე განსახორციელებელი დეტალური მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- სასარგებლო წიაღისეულის ტრანსპორტირებისას მოსახლეობის შეწუხების მინიმიზაციის, გარემოს დაბინძურების და ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გავრცელების შემცირების მიზნით შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა.
- სასარგებლო წიაღისეულის ტრანსპორტირებისას შემარბილებელ ღონისძიებებში გზების მორწყვასთან დაკავშირებული ღონისძიებების განხილვა;
- სასარგებლო წიაღისეულის ტრანსპორტირების (ძარაგადახურული მანქანებით) მარშრუტი/გეგმასთან დაკავშირებული საკითხები, მათ შორის ალტერნატიული მარშრუტების შესახებ ინფორმაცია;
- ავტოტრანსპორტის გარეცხვასთან დაკავშირებული დეტალური ღონისძიებები;

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „გინუს“ მიერ წარმოდგენილ გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ახალი სამგორის მიმდებარედ სასარგებლო წიაღისეულის (თიხა-თაბაშირის (გაჯი)) მოპოვების პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.